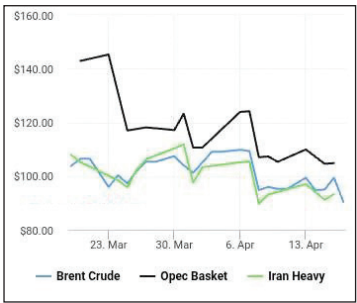

نفت در ۹۰ دلار ایستاد

قیمت نفت در معاملات روز جمعه بازار جهانی پس از آنکه ایران اعلام کرد عبور همه کشتی‌های تجاری از تنگه هرمز برای مدت زمان باقی مانده از آتش‌بس باز است، حدود ۹ درصد کاهش یافت. به گزارش ایسنا، قیمت آتی نفت برنت که در مقطعی از معاملات تامرز ۸۶ دلار عقب‌نشینی کرده بود، در نهایت، با ۹۰٫۱ دلار معادل ۹۰٫۷ درصد کاهش، در ۹۰ دلار و ۳۸ سنت اینترمدیت امریکا با ۱۰۴٫۸ دلار معادل ۱۱٫۴۵ درصد هر دو شاخص قیمت بزرگ‌ترین کاهش روزانه خود را از هشتم آوریل تجربه کردند. تحلیلگران شرکت گلبر و همکاران در یادداشتی گفتند: «با توجه به اینکه بازار اکنون به سرعت در حال از بین بردن ریسک بالای ایجاد شده در دو هفته گذشته است، نفت خام به سمت قیمت گذاری عادی‌سازی جریان واقعی نفت به جای ریسک‌اختلال در حرکت است.» طبق داده‌های ردیابی کشتی، حدود ۲۰ کشتی از خلیج فارس به سمت خروجی از طریق تنگه هرمز در حرکت بوده‌اند. در این بین، بانک امریکایی گلدمن ساکس اعلام کرد که تقاضای کمتر برای نفت و کاهش اختلالات عرضه، ریسک‌های موجود در چشم‌انداز قیمت‌نفت‌بان باکرا متعادل کرده‌است، با این حال، پیش‌بینی‌های میانگین خودبرای سال ۲۰۲۶ را بدون تغییر نگه داشته‌است. این بانک با این فرض که جریان نفت از تنگه هرمز به تدریج تا اواسط ماه مه به حالت عادی بازمی‌گردد، پیش‌بینی‌های خود از قیمت‌نفت خام برنت و وست تگراس اینترمدیت برای سال ۲۰۲۶ را به ترتیب ۸۳ دلار در هر بشکه و ۷۸ دلار در هر بشکه حفظ کرد، در حالی که جریان نفت از طریق تنگه هرمز همچنان به شدت کاهش یافته‌است، گلدمن ساکس اعلام کرد که اگر عرضه‌نفت خلیج فارس سریع‌تر از حد انتظار بهبود یابد، ریسک‌های نزولی برای قیمت‌نفت افزایش می‌یابد. این امر به دلیل تعطیلی‌های کمتر از حد انتظار تولید و ظرفیت ذخیره‌سازی منطقی‌ای فراوان است. این بانک اعلام کرد که ضعف قابل توجه در تقاضای نفت، به ویژه در خوراک پتروشیمی و سوخت جت که ناشی از قیمت‌ها و حاشیه سود بالای محصولات پالایش شده است، می‌تواند قیمت‌ها را کاهش دهد. بر اساس گزارش رویترز، گلدمن ساکس اعلام کرد که برآوردهای اولیه نشان می‌دهد که کاهش تقاضای جهانی در اوایل سال ۲۰۲۶ بزرگ‌تر از افزایش چشمگیر قیمت نفت در سال‌های ۲۰۱۱ و ۲۰۲۲ بوده است. این گزارش افزود ضعف تقاضا در بازارهای نوظهور در آسیا و آفریقا که مصرف حساسیتی بیشتری به قیمت دارد، مشهودتر بوده است.

خبر

توقف عرضه ۵۰۰ میلیون بشکه نفت در بازار جهانی از زمان جنگ علیه ایران

رویترز نوشت: جنگ امریکا علیه ایران منجر به از دست رفتن عرضه ۵۰۰ میلیون بشکه نفت در بازار جهانی شد. به گزارش خبرگزاری تسنیم به نقل از رویترز، از زمان آغاز جنگ امریکا اسرائیل علیه ایران در حدود ۵۰ روز پیش، بیش از ۵۰۰ میلیارد دلار نفت خام که تولید نشده است، از دست رفته و اثرات بعدی این بحران برای ماه‌ها و حتی سال‌های آینده احساس خواهد شد.

از زمان آغاز بحران در پایان فوریه، بر اساس داده‌های شرکت کپلر (Kpler)، بیش از ۵۰۰ میلیون بشکه نفت خام و معاملات گازی از بازار جهانی خارج شده است که بزرگ‌ترین اختلال در عرضه انرژی در تاریخ مدرن به شمار می‌رود. به عبارت دیگر، «پایان موت»، تحلیلگر ارشد وود مکنزی (Wood Mackenzie)، می‌گوید ۵۰۰ میلیون بشکه نفتی که از بازار خارج شده معادل است: به بر اساس برآوردهای رویترز، این مقدار تقریباً معادل یک ماه مصرف نفت در ایالات متحده با بیش از یک ماه مصرف نفت برای کل اروپاست. همچنین این مقدار حدود شش سال مصرف سوخت از تاش امریکایر اساس مصرف سالانه حدود ۸۰ میلیون بشکه در سال مالی (۲۰۲۱) و به اندازه سوخت مورد نیاز برای تأمین انرژی صنعت کشتیرانی بین‌المللی جهان برای حدود چهار ماه است. شرکت‌های عرب حاشیه خلیج فارس در ماه مارس حدود ۸ میلیون بشکه در روز از تولید نفت خام خود، از دست دادند که تقریباً معادل کل تولید دو شرکت بزرگ نفتی جهان، اکسون موبیل و شوروپ، است. صادرات سوخت جت از عربستان سعودی، قطر، امارات متحده عربی، کویت، بحرین و عمان از حدود ۱۹۶ میلیون بشکه در فوریه به تنها ۴۱ میلیون بشکه برای ماه مارس و آوریل (تاکنون) کاهش یافته است. بر اساس برآوردهای رویترز، کاهش صادرات به اندازه سوخت لازم برای حدود ۲ هزار پرواز رفت و برگشت برای فرود گاه‌حسان اف کندی نیویورک و هیترو لندن بوده است. «گوته هوئاس روال»، تحلیلگر ارشد نفت در شرکت کپلر، گفت: «با میانگین قیمت نفت حدود ۱۰۰ دلار در هر بشکه از زمان شروع در گیری، این حجم از دست رفته تقریباً ۰٫۵ میلیارد دلار در آمدن دست رفته را نشان می‌دهد. این مقدار معادل کاهش ۱ درصدی تولید ناخالص داخلی سالانه آلمان یا تقریباً کل تولید ناخالص داخلی کشورهایی کوچک مانند لتونی یا استونی است.

نفت و انرژی

رییس آژانس بین‌المللی انرژی:

جبران کاهش تولید انرژی در خاورمیانه ۲ سال زمان می‌برد

رییس آژانس بین‌المللی انرژی گفت: احیای کاهش تولید انرژی در خاورمیانه به‌دلیل درگیری‌های نظامی حدود دو سال طول می‌کشد.

به گزارش رویترز، فاتح بیسرول روز جمعه (۲۸ فروردین) در گفت‌و گو با روزنامه سویسی «نوبه زورشر سایتوگ» بیان کرد: احیای تولیدات انرژی از دست رفته در خاورمیانه به‌دلیل درگیری‌های نظامی حدود ۲ سال طول خواهد کشید.

وی افزود: این اتفاق از کشوری به کشور دیگر متفاوت خواهد بود، برای نمونه در عراق، این زمان بسیار بیشتر از عربستان سعودی به طول می‌انجامد، با این حال پیش‌بینی می‌شود بازگشت تولیدات انرژی به سطوح پیش از آغاز درگیری‌های نظامی در خاورمیانه در مجموع حدود دو سال زمان ببرد. رییس آژانس بین‌المللی انرژی تصریح کرد: بازارهای جهانی عواقب بسته شدن طولانی مدت تنگه هرمز را دست کم گرفته است.

بیسرول ادامه داد: محموله‌های نفت و گاز که پیش از آغاز جنگ علیه ایران در مسیر رسیدن به مقاصد خود بودند، اکنون به مقصد رسیده‌اند و تأثیر کمبودهای کاهش داده‌اند، اما نفتکش جدیدی در ماه مارس بارگیری نکرده و هیچ محموله نفت، گاز یا سوخت تازمای به بازارهای آسیایی تحویل نشده است.

وی گفت: این شکاف اکنون آشکار می‌شود، اگر اختلال تنگه هرمز برطرف نشود، باید خود را برای قیمت‌های انرژی به‌طور قابل توجهی بالاتر آماده کنیم.

بیسرول در پاسخ به این پرسش که آیا آژانس بین‌المللی انرژی می‌تواند پس از تصمیم برای برداشت هماهنگ

رویترز خبر داد

یکشنبه ۳۰ فروردین ۱۴۰۵ | اول ذی‌القعدة ۱۴۴۷ | سال دوازدهم | شماره ۳۲۹۵ | Sun, Apr 19, 2026

نفت و انرژی

رییس آژانس بین‌المللی انرژی:

جبران کاهش تولید انرژی در خاورمیانه ۲ سال زمان می‌برد

ما هنوز به آن مرحله نرسیده‌ایم، اما بی‌شک اوضاع کرد؛ این اقدام بزرگ‌ترین آزادسازی هماهنگ ذخیره‌سازی‌های راهبردی نفت با هدف تضمین ثبات بازارهای نفت است.

آژانس بین‌المللی انرژی با ۳۲ عضو در ماه گذشته میلادی با برداشت ۴۰۰ میلیون بشکه

کشورهای عضو از ذخیره‌سازی‌ها در ماه مارس، آزادسازی دیگری از ذخیره‌سازی‌های اضطراری نفت

انجام دهد، تصریح کرد: این نهاد آماده اقدام فوری و قاطعانه میلادی با برداشت ۴۰۰ میلیون بشکه

رویتزر خبر داد

هندی‌ها برای نفت ایران به یوان پول پرداخت کردند

چهار منبع آگاه به رویترز گفتند پالایشگاه‌های هندی در حال تسویه حساب محموله‌های نفت خریداری شده از ایران با استفاده از یوان چین از طریق بانک ICICI مستقر در بمبئی هستند.

به گزارش ایسنا، واشنگتن ماه گذشته، معافیت‌های ۳۰ روزه از تحریم‌های امریکا برای خرید نفت روسیه

و ایران در دریا صادر کرد تا قیمت‌هایی را که به دلیل جنگ تحمیلی علیه ایران افزایش یافته بود، کاهش

دستورالعمل تازه برای افزایش پاداش کشف ماینرهای غیرمجاز

برای پالایشگاه خصوصی ریلائینس اینداستریز پهلو بگیرد.

طبق داده‌های شرکت مالی ISEG و یک منبع کشتیرانی، تاکنون یک کشتی به نام «ام تی

فیلیستی» محموله خود را تخلیه کرده است.

بر اساس این گزارش، هر دو پالایشگاه در حال تسویه حساب تجاری از طریق بانک ICICI هستند که جو ره به یوان چین از طریق شعبه شانگهای خود

بازنگری شده پرداخت پاداش معرفی مراکز استخراج غیرمجاز رمزارز خیر داد، اصلاحیه‌ای که با هدف

همکاری و تسریع در شناسایی این مراکز، میزان پاداش را به‌طور قابل توجهی افزایش می‌دهد.

به گفته وی بررسی‌ها نشان می‌دهد میانگین تعداد ماینرهای کشف‌شده در هر مرکز کمتر از ۱۰ دستگاه است؛ به همین دلیل سازوکار افزایش پاداش بر کشف

تعیین کرد که شهرنودان می‌توانستند از طریق سامانه پیامکی ۳۰۰۵۱۲۱ آدرس مراکز مشکوک را ارسال کنند.

در این راستا، اخیراً مصطفی رجبی مشهدی – معاون برق و انرژی وزارت نیرو – از ابلاغ دستورالعمل جدید و

به حساب‌های فروشنده‌گان به یوان منتقل می‌کند. هویت فروشندگان قابل تعیین نیست، پالایشگاه‌های هندی فروشنده از ارز چین برای تسویه برخی از خریدهای نفت روسیه خود استفاده کرده‌اند.

خرید نفت ایران توسط هند از سال ۲۰۱۹، تحت فشار تحریم‌های امریکا متوقف شد. از آن زمان، پالایشگاه‌های مستقل چینی، معروف به تی‌پات‌ها، خریداران اصلی نفت خام ایران بوده‌اند.

تا ۲۰۰ دستگاه، بدون تغییر و به ازای هر ماینر ۱٫۵ میلیون تومان است. در دستورالعمل جدید، سقف پرداخت پاداش نیز از ۳۰۰ میلیون تومان به ۳۲۰ میلیون تومان افزایش یافته است.

پرداخت پاداش‌ها به صورت پلکانی است. به‌طور مثال در صورت کشف ۲۱ دستگاه ماینر میزان پاداش به این شکل محاسبه می‌شود که ۱۰ دستگاه اول هر کدام ۳ میلیون تومان (۳۰ میلیون تومان) و ۱۰ دستگاه دوم هر کدام ۳ میلیون تومان (۲۰ میلیون تومان).

مسئولان معتقدند هدف از اصلاح این دستورالعمل افزایش مشارکت عمومی در شناسایی و جمع‌آوری مراکز استخراج غیرمجاز رمزارز، کمک به پایداری شبکه برق کشور و کاهش ناترازی برق است.

هفته گذشته مدیرعامل شرکت توزیع نیروی برق شیراز اعلام کرد که در ایام جنگ رمضان، تعداد ۶۷ دستگاه ماینر از مفت مرکز استخراج رمزارز غیرمجاز مجهز به اینترنت ماهواره‌ای طی بازه زمانی چهل روز

کشف و ضبط شد.

به گفته‌وی این دستگاه‌های ماینر از منازل مسکونی، باغ‌شهرها، سوله‌های صنعتی و سایر اماکن کشف شد. از سوی دیگر یک مزرعه استخراج رم از رز در روف گاردن یک مجموعه مسکونی در مشهد نیز کشف شد. معاون بازرسی و حمایت از مصرف‌کنندگان اداره کل صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی در این زمینه توضیح داد ارزش تقریبی این هفت دستگاه ماینر بیش از پنج میلیارد ریال برآورد شده است.

دستگاه‌های کشف‌شده به اداره کل جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی استان منتقل شدند و پرونده تخلف برای صاحب مزرعه استخراج رم از رز تنظیم و به تعزیرات حکومتی استان ارسال شد.

صادرات سوخت چین کاهش یافت

حجم‌های کوچک به مقصد کشورهای منطقه که درخواست کمک کرده‌اند، اعمال شود.

صادرات دیزل چین در ماه مارس نسبت به مارس سال گذشته ۱٫۵ درصد افزایش یافت و به ۷۶۰ هزار تن رسید. صادرات بنزین با ۶۷٫۹ درصد کاهش، به ۳۰۰ هزار تن رسید، در حالی که صادرات سوخت هواپیما

با ۱۱٫۲ درصد کاهش، به ۱٫۵۲ میلیون تن رسید.

در سه ماهه اول سال ۲۰۲۶، چین ۱۲٫۷۴ میلیون تن نفت پالایش شده صادر کرد که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۲٫۶ درصد افزایش داشته است.

بر اساس گزارش رویترز، این داده‌ها همچنین نشان می‌دهد که واردات گاز طبیعی مایع (ال‌ان‌جی) در ماه مارس ۱۹٫۲ درصد نسبت به مارس سال گذشته کاهش یافته و به ۳٫۹۵ میلیون تن رسیده است.

همچنین واردات در سه ماهه اول نسبت به مدت مشابه سال گذشته، ۶٫۴ درصد کاهش داشته است.

ادامه‌از صفحه اول

ضرورت تحقق شعار سال

در پسا جنگ

اگر چه ذخایر استراتژیک گندم ناشی از مدیریت نسبتاً خوب برداشت سال ۱۴۰۳ تا حدودی تکیه‌گاهی برای ماه‌های آتی محسوب می‌شود و نیاز وارداتی را به حدود ۲ میلیون تن (نصف میانگین سنوات قبل) کاهش داده، اما روند نگران‌کننده کاهش مصرف سرانه مواد پروتئینی زنگ خطر را به‌صدا درآورده است. بر اساس داده‌های مرکز آمار ایران، مصرف سرانه گوشت قرمز و سفید در یک دهه اخیر حدود ۴۰ درصد و مصرف لبنیات نیز نزدیک به ۳۰ درصد کاهش یافته است. این تغییر الگوی مصرف که ریشه در کاهش شدید قدرت خرید خانوار دارد، در میان مدت به‌بروز سوءتغذیه و بیماری‌های ناشی از فقر غذایی در اقشار آسیب‌پذیر منجر خواهد شد و تبعات اجتماعی و بهداشتی سنگینی به دنبال دارد. در این میان، نقش ذخایر صندوق توسعه ملی که باید به عنوان پشتوانه نسل‌های آینده و ضربه‌گیر بحران‌های اینجینیتی عمل می‌کرد، به شدت تضعیف شده است. بررسی‌های تفصیلی مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد که از مجموع ۱۳۲ میلیارد دلار برداشت شده از منابع صندوق تأییداتی سال ۸۵، ۲۰۲۵ میلیارد دلار صرفا صرف هزینه‌های جاری و کسری بودجه دولت شده و تنها ۲۷ میلیارد دلار به بخش واقعی اقتصاد و طرح‌های تولیدی تزیق شده است. در حال حاضر، دارای‌های قابل دسترس صندوق پس از کسر تعهدات معوق، حدود ۲۰ میلیارد دلار برآورد می‌شود که رقم ناچیزی برای کشوری در محاصره اقتصادی به‌شمار می‌رود. با این همه، تمرکز صرف بر تهدیدها، تصویر ناگسی از واقعیت‌ارایه می‌دهد. اقتصاد ایران در دل این فشارها، جوانه‌هایی از تاب‌آوری و تحول را نشان داده که می‌توانند شالوده‌باز تعریف «اقتصاد مقاومتی» در دوره جدید باشند. مهم‌ترین این جوانه‌ها، جهش چشمگیر «اقتصاد دانش‌بنیان» است. بنا بر آمار معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری که با گزارش‌های تحلیلی بین‌المللی نظیر گلوبال تایمز مطابقت دارد، تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان ثبت شده در ایران از حدود ۱۳۲۲ شرکت در سال ۲۰۱۵ به بیش از ۱۰۰۰۰ شرکت فعال در سال ۲۰۲۵ رسیده است. این بخش نوظهور، در سال ۲۰۲۳ گردش مالی‌ای بالغ بر ۱۸۰ میلیارد دلار را رقم زده و برای ۵۰۰ هزار نفر به‌طور مستقیم اشتغال ایجاد کرده است. این داده‌ها گواه آن است که به‌رغم تمام تنگنای‌های تحریم و تورم «آواری» و «فناوری‌بومی» توانسته است به‌موتور محرکه جدیدی برای ایجاد ارزش افزوده تبدیل شود. اینجاست که ضرورت بازبینی رویکرد به اقتصاد مقاومتی از یک نظریه دفاعی صرف به یک استراتژی تهاجمی مبتنی بر فناوری نمایان می‌شود. دیگر نم‌ی‌توان صرفاً به فکر ذخیره‌سازی کالا یا تولید جایگزین واردات بود، بلکه باید منابع محدود کشور را به‌سمت توسعه و تجاری‌سازی دستاوردهای دانش‌بنیان هدایت کرد تا بتوان بخشی از کسری ارزی ناشی از نفت با این طریق صادرات خدمات‌فنی و مهندسی و محصولات با فناوری بالا بجان کرد. عمل حیاتی دیگری که اقتصاد مقاومتی در دوره جدید باید آن را در آغوش بکشد، تغییر پارادایم از «خودکفایی درون‌گرا» به «دیپلماسی اقتصادی برون‌نگر و هوشمند» است. تحلیلگران بین‌المللی نظیر پروفیسور دینگ‌لونگ معتقدند، رمز بقای ایران در دو دهه تحریم، تنوع‌بخشی به شرکای تجاری و خلق مسیرهای موازی برای جریان سرمایه بوده است. سیاست خارجی دولت چهاردهم با تأکید بر «انتلاف‌سازی با قدرت‌های نوظهور»، دقیقاً در همین راستا تعریف شده است. عضویت کامل ایران در سازمان همکاری‌های شانگهای از سال ۲۰۲۳ و پیوستن به بلوک بریکس از ابتدای سال ۲۰۲۴، صرفاً رشت‌های سیاسی نبوده، بلکه دسترسی به سازوکارهای مالی و تجاری جدیدی را فراهم کرده است. مهم‌ترین این سازوکارها، پرواز ارز دیجیتال مشترک بانک‌های مرکزی اعضای بریکس موسوم به «پیل-ام» یا IM-Bridge است که امکان تسویه تجارت خارجی را بدون عبور از کانال دلار و سویفیت فراهم می‌کند. همچنین اجزایی شدن موافقتنامه تجارت آزاد میان ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا از دزبهبشت ۱۲۰۴، یک دستاورد راهبردی محسوب می‌شود. بر اساس این توافق، تعرفه گمرکی نزدیک به ۹۰ درصد از اقلام کالایی میان ایران و چین کشور عضو (به‌ویژه روسیه) صفر شده است که می‌تواند زمینه‌ساز یک جهش صادراتی پایدار در حوزه محصولات کشاورزی، صنایع غذایی و پتروشیمی باشد. در همین حال، تکمیل زیرساخت‌های کریدور بین‌المللی شمال-جنوب که مسیر هند به روسیه و اروپا از طریق خاک ایران به نصف زمان و ۳۰ درصد هزینه کمتر کاهش می‌دهد، فرصتی برای اجرای تبدیل موقعیت ژئوپلیتیک تهدیدآمیز تنگه هرمز به یک مزیت ژئواکونومیک بی‌بدیل است. در نهایت باید آذنان داشت که موفقیت‌ت‌بازتغذیه و اجزای الگوی «اقتصاد مقاومتی نوین» بدون یک عنصر بنیادین غیرممکن است (وحدت و سرمایه اجتماعی). تجربه تلخ اعتراضات و ناآرامی‌های زمستان ۱۴۰۴ نشان داد که آستانه تحمل جامعه در برابر فشارهای اقتصادی روبه پایان است. اگر فرآیند شنه‌زنده‌های گراف جنگ اقتصادی و محاصره صرف‌ر بار دوش اقشار ضعیف و متوسط تحمیل شود، از سوی شکاف طبقاتی و رانت‌های اطلاعاتی در بازار ارز و کالا تعمیق یابد، وحدت ملی فرمی پاشد و با فروپاشی آن، امنیت ملی نیز در هاله‌ای از ابهام فرو خواهد رفت. بنابراین، وجه‌همیزه اقتصاد مقاومتی در دوره رهبری حضرت آیت‌الله سیدمجتبی حسینی خنمانی «عدالت ترمیمی و شفافیت» است. حذف رانت ارز ترجیحی و جایگزینی آن با نظام هدفمند حمایت‌معمیبت (نظیر کارت اعتباری کالا)، مبارزه بی‌امان با فساد و قاچاق و مهم‌تر از همه، مشارکت واقعی بخش خصوصی و بخش دانشگاهی در سیاست‌گذاری و اجرا، تنها مسیر است که می‌تواند شکاف میان دولت و ملت را ترمیم کند. بازبینی اقتصاد مقاومتی در مقطع کنونی، دیگر یک گزینه در میان است که می‌تواند ایران را از گردنه دشوار تولیدهای ترکیبی عبور داده و به سمت افق‌های روشن با‌سازی و پیشرفت رهنمون سازد. تحقق این مهم، نیازمند عزم ملی، فرماندهی واحد و اعتماد متقابل میان حاکمیت و مردم در مشرف ایران است. نشان‌شاهانه

مدرس دانشگاه و پژوهشگر اقتصاد بخش عمومی